

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARITIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 3 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 13 Ianuarie 1943

Anul 106

Lucruri simple

de Dr. D. Chirculescu

S'a spus adesea despre Români că sunt un popor modest, puțin pretențios, liniștit.

Este modest Românul, fiindcă nu bate la ușa nimănui ca să-și trâmbițeze valoarea la urechile altuia. El știe ce poate și are încredere în ce știe, la el acasă.

Au trecut atăția cu surle și trâmbițe peste acest pământ și atăția cu oștiri truface, cu podoabe de aur pe uniforme. Cei trufacei au trecut. Noi, ceilalți, am rămas. De-ar mai fi pe câți au fost, noi știm, din trecutul nostru, că tot așa se vor spulbera, ca odinioară. De aceea, n'am învățat trufia dela ei, ci am rămas cum știm, liniștiți și stăpâni pe noi, la noi acasă, legați de pământul și de obiceiurile străbune.

Aceasta ni-i tăria.

Vorbele, laudele, podoabele, care pot lua ochii o clipă, nu prind în sufletul românesc.

Străinii ce urmăresc pe bravii noștri ostași luptând în străfundurile Rusiei, nu înțeleg totdeauna cum poate un soldat să dea totul și să ceară atât de puțin. Noi, însă, înțelegem.

Este sacrificiul făcut din cea mai adâncă convingere și adus ca o închinare pământului pe care ne-am născut și obiceiurilor dragi din strămoși. Nu luptă nimeni acolo pentru laude, nici pentru câștiguri de bunuri străine, nici pentru a-și trâmbița vreodată eroismul cu ostentație.

Eroismul românesc este mareț prin simplitatea lui.

Se va sfârși într-o zi războiul din răsărit. Iar marii noștri eroi, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat, simplu, reveniți la coarnele plugului, vor răsturna iarăși brazdele pământului. Ce au făcut pe front, vor povesti, poate, în serile lungi de iarnă, ei între ei. Fără îngâmfare, ci ca de un lucru care trebuia făcut, așa cum se face obișnuit și cu lucrul câmpului.

Nu știe poporul nostru ce este îngâmfarea. Nu-l încălzesc cuvintele meșteșugite, nici podoabele vestimentare. Creadă în ele cine vrea.

Iar dacă luptă, aceasta o face cu totul pentru altceva. Anume, pentru valorile care sunt scrise în el, în sufletul lui. Valori cu caracter de veșnicie, fiindcă sunt legate de trecutul său și de pământul pe care s'a născut. Valori care nu pot fi înlocuite cu nimic. Valori simple, dar cu atât mai marețe.

Pentru acelea se luptă în Rusia. Numai pentru acelea.

Și nimeni nu ne va învăța vreodată să le înlocuim.

ORDIN DE CHEMARE

de
ION COLAN

Purtând în oase și'n vestoane jilăveala mucedă a pământului ce ne ocrotise, reveneam — acum vreo trei luni — dintr'un drum lung, înspăimântător de lung. Zile întregi, răsturnați pe paie, în vagonul pentru „6 cai sau 40 oameni”, trenul permisionarilor pornit în noaptea de Septemvrie ne-a tot adus, molâu și indiferent, ca sufletul femeilor de pe-acolo.

Niciodată n'am știut și nici azi nu știu, de ce despărțirea de camarazi n'a putut fi copleșită de bucuria evadării din iad. Am avut mereu impresia dureroasă că strâng mâni înainte de a fi puse cruce pe piept, că privesc ochi înainte de a fi închiși pentru totdeauna, că aud cuvinte ce nu vor mai fi spuse.

Cine n'a fost acolo, nu știe ce însemnează camaradul de front și nici nu poate fi lămurit.

În țară ne-a primit strada, șoaptele și svonorile. În timp ce căpitanul Tănase dela a 6-a își frângea tinerețea în râpi caucaziene, eroii bulevardului pritoceau ultimele noutăți. Când sublocotenentul atât de îndrăgostit de viață, Martinovici, cădea fulgerat în clipa când destinul i se împlinise, aici oamenii se instalau comod în locurile rămase virane.

Și sergentul Dicu îmi scria mereu: S'a dus și Slt. Săraru și Băleanu, și Saberca și Dârloagă... și am închis ochii să nu mai citesc, să nu mai văd înainte-mi cruce, când cu o lună în urmă lăsasem pe-acolo numai camarazi.

Iar în acest timp ulița dospia în tihnă, de multul bine pe care numai în țara asta îl mai găsești, și se credea îndreptățită să privească și în altă parte decât la crucile înșirate din Prut până'n Cotul Donului.

Pe urmă, un ziar din capitală, mi-a adus alt chenar: Locotenentul Baloleanu dela a 8-a, neprețuitul camarad de fiece zi, care, în plin bombardament — era și primul — trântit alături într'o băltoacă, mai avea vreme să-mi spună:

— Directore — așa-mi zicea — mi se pare că ăia trag cu tunul,...

mila lor de căpcăuni!
Și așa, mi s'a dus și Baloleanu (Fetișo din Banat, de ce mai plângi?) în vreme ce strada continua să mănânce, să bea și să protesteze ori de câte ori smântâna nu era destul de groasă pe lapte.

Patriotismul, scos la tarabă, se supralicitează, uitându-se mereu că Baloleanu niciodată nu s'a bătut cu pumnii în piept — ca rabinii în sinagogă — că e patriot. El n'a spus-o, dar îl plânge azi o fată din Banat și un bătrân tată din țara asta, cum multe fete plâng azi la umbra atâtor cruci.

În asemenea climat — îmi spune un prieten — un Ordin de chemare e o invitație la reculegere.

— Cu orice risc? — o întrebare nerostită pipăie sinceritatea dorinței.

— Cu orice...

Element de neîncredere

de I. Bozdog

Primul cunoscut ce mi-a sosit de-acasă în noul an, este fostul meu elev de-acum trei ani: Victor Stan.

L-am știut și lăsat copil, în clasa a treia de liceu.

O fire blajină, ascultătoare. Sfios, de parcă-i era frică să și calce apăsat, să nu supere pe nimeni. Odrasla sănătoasă a unei familii țărănești din Câmpie. Al 7-lea în ordinea vechimii între frați. Mai mici decât el erau numai Aurică și Măriuța, cea svăpăiată. Il știam dela serbările școlare aranjate cu ocazia „Cercurilor Culturale”. Avea glas ingeros și pieptul lui mititel se bomba ori decâteori corul intona cântece patriotice, iar din ochii lui limpezi se desprindeau săgeți fulgerătoare când cântecul era îndreptat împotriva dușmanului neamului.

M'a impresionat în special accentul ce-l punea acest glas ingeros pe vorbele: „Ce credeți voi, noroade nesătule, că nu ne poartă grija Cel de Sus?” după care l-am văzut bătând voinicește podeaua scenei cu pasul lui mărunțel și îndesat, îndreptând mereu căciula-i mare ce-i umbrea fața îmbujorată și-l împiedeca în vârtejul dansului național.

L-am auzit și recitând cu atâta sentiment încât m'am ridicat instinctiv pe pe scaun și l-am îmbrățișat cu căldură. L-am dat câteva cărți de povești și de istorie, în a căror răsfoire s'a confundat numai decăt.

Am insistat mult și pe lângă taică-său, dar mai ales pe lângă Ielița Saveta, până le-am putut storce promisiunea că-l vor lăsa la oraș, la școlile cele mari.

Nu ne-am înșelat în așteptări nici unii nici alții.

Puiul de român a răzbit repede greutatea începutului și la sfârșitul anului ajunsese primul premiant.

La despărțirea grăbită din Septemvrie, Nenea Artimon a ridicat un

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL
GAZETEI TRANSILVANIEI

Am smuls o roză

*Prin parc aseară când am trecut,
Am smuls o roză ce mi-a plăcut,
Dar când voit-am s'o iau cu mine
M'a prins de haină un mărăcine;
Se'nfipse bine în haina mea
Și-mi zise aspru, îmi zise — așa:*

*— „De ce rupi floarea tu om nebun?”
— „Am rupt-o, iată, la piept s'o pun.”
— „In pieptu-ți bate doar inima,
In preajmă-i floarea se va usca,
Că'n inimi unde nu-i dat noroc*

*Acolo-i vifor, acolo-i foc
Și cade brumă și umblă nori;
Acolo nu pot să crească flori”.*

Ecat. Pitiș

Cunoștințele socofite trebuincioase unei „persoane de calitate” franceză la începutul secolului al XVIII-lea

de General Radu Roseff
Membru al Academiei Române

Printre darurile primite de Biblioteca Academiei Române în lunile din urmă se află și lucrarea intitulată:

LA SCIENCE DES PERSONNES
DE LA COUR, DE L'ÉPÉE ET DE
LA ROBE

où se trouve une instruction sur:
la Religion, l'Astronomie, la Géographie,
l'Histoire, la Chronologie, les Tables, le
Blazon, l'Interêt des Princes, la Guerre,
les Fortifications.

Par le sieur de Chevigny, Gouverneur de Monsieur le marquis de Janson. Nouvelle édition augmentée de plusieurs Cartes de Mr. de Lisle de l'Académie des sciences.

A Amsterdam, chez François l'Honoré, marchand libraire vis-à-vis de la Bourse M. DCCVII

Două volume, format mic (95 x 155 milimetri), legătură în piele de la începutul veacului al XVIII-lea.

A făcut parte din biblioteca lui

Galgenhumor

Onorarul

de A. P. Bănuș

Când un prieten sau bun cunoscut îți cere „foarte prețioasă” dar deocamdată gratuită „colaborare”, ce-ai urma să fie onorabil retribuită de îndată ce vor permite-o finanțele revenite la normal ale gazetei sau revistei „ce cu onoare conduce”, — am o strângere de inimă mănioasă, copleșită însă, până în cele din urmă, de creștineasca mea milă de oameni... zicându-mi:

— Are dreptate, bietul director! S'a scumpit hârtia, cerneala, mâna de lucru, poșta și-s așa de scumpi, vreau să zic de rari, cinstiții abonați, care-și achită din timp abonamentul. De unde să mă plătească, în definitiv, bietul om? N'are de unde!

În judecata ageră și dreaptă a amicului meu mă surprinde însă un singur „lapsus”. Cum și-o fi uitat oare că la vârsta mea de sexagenar e de asemenea foarte scump un anumit articol de extremă necesitate: timpul?

Se știe de altfel că directorul e nu numai un distins om de litere și-un abil conducător al diferitelor sale publicațiuni, ci și-un învățat polihistor, dobâ de carte și plin de spirit.

Și-o fi zis omul: timpul fiind o ficțiune, deci un articol ce există numai în închipuirea omenească, el nu poate avea niciun preț real. Doar excesiva practicitate și mai ales lăcomia engleză a putut crea o zicală „time is money”.

Iată-mă dar foarte încurcat! Ce să știu face? Nu-mi vine să-l refuz nici pe amabilul director, dar zău, și de scrisul grațios mi s'a înăcrat sufletul!

În clipele mele de sbucium și de crescândă nedumerire, am totdeauna marele noroc să-mi apară, ca un „Deus ex machina”, vechiul sfătător de ceasuri grele, genialul meu prieten Mefisto:

— Așa-i că ești incapabil de-o hotărâre eroică? N'ai renunța nici la colaborare, dar nici la cuvenita retribuție...ce?
— Bine-ai venit, Domnule Mefisto! Da, ai perfectă dreptate! Dă-mi prin urmare un sfat!

Capul de drac împelițat al lui Mefisto la în acest moment o înfățișare cu adevărat diabolică: pleoapa ochiului său drept acoperă imediat trei din patru părți ale globului ocular, iar sprânceana de deasupra lui se arcuște într'un încrunțat accent circonflex, pe câtă vreme ochiul stâng se cascadează la maximum, sprânceana lui își ridică un colț în slavă, părând un semn al strigării, iar buzele subțiate ironic descoperă întreg albul strălucitor al perfecte sale danturi:

— „Eu zic, să nu lași din mână un onorar, chit că el ar fi exigibil numai ulterior. Un scriitor de talia D-tale, care trage lunar frumoasa pensie de lei șapte mii și patru sute, nu poate omite niciun câștig lateral, chiar dacă ar însemna un onorar cât de tardiv!

Unde mai pui că trebuind să treci, în curând, la cele eterne, ai nevoie de crearea unui fond respectabil, care să-ți poată acoperi cheltuielile de înmormântare. Ba cum te știu destul de serios bolnav, îți comunic cu mult regret, că anii îți sunt foarte numărați și mai cred în sfârșit, că n'ai nobila ambiție de... semi-scriitor, de-a fi îngropat pe spesele comune!

Atâta am socotit că-ți este datoare, astăzi, vechea și sincera mea prietenie... și-acum te salut cordial și-ți zic la revedere!”

Iar eu mă pomenii... scriind și... plângând!

O profeție

de I. Ol. Stefanovici-Svensk
Prof. la Academia Comercială

„Extensiunea” noastră are rostul să facă legătura între Academia Comercială și oraș; „între robă și cetate” cum se spunea medieval la Oxford). Ca fiu sufletesc al „Gimnaziului Șaguna”, nu puteam pierde prilejul de a spune cele de mai sus, sub ochii atâtor din portretele ce m'au privit pe când eram unul din școlarii lui. Sunt încredințat că am aprobarea spiritelor lor, dintr'o lume mai bună și mai înaltă. Sunt sigur că merg pe calea cea bună, care e de obicei și cea mai spinoasă; dacă nu-i cumva o cale cu totul nouă. Căci spiritul academic trebuie să fie înnoitor și față de duhul de turmă; scăpărând lumini în întuneric. Adaug:

Spiritul academic trebuie să fie și critic, chiar foarte critic și deci și auto-critic.

De aceea citez să afirm că existența școlii în genere e contestabilă, dacă ea — și mai ales cea superioară — nu poate călăuzi, ridica și transforma societatea pe o rază de zeci de kilometri. De unde și nevoia descentralizării academice în întreaga țară pentru a avea cât mai multe și mai independente centre de iradiere culturală! Fiește nu trebuie să ne oprim numai la locul și clipa de față („nu se găsește un, fasole sau brânză”, locuințele sunt scumpe etc.), trebuie să vedem pe o rază de sute de kilometri în spațiu și

peste sute și mii de ani în timp. Să ne întrebăm de pildă: cum se va simți prezența Academiei Comerciale și a altor instituții stărnite de ea, să zicem peste 5000 ani?! Dacă privim astfel, sub specie aeternitatis, e probabil că va rămănea din noi mai mult decât ce mai lasă cimitirul de azi sau crematoriul de mâine. Vorbim de o fericită descentralizare administrativă și academică.

«Los hidalgos» — brașoveni

V'ați gândit vreodată cât de mulți membri, al unui corp academic (studenți inclusiv), seamănă cu „Colecția de uriași” din „Gog” al lui Papini?! Uriașul trăiește și din admirația lumii din jur și nu din admirația reciprocă; ea lipsește în centrele supra-academizate (cum e Bucureștii sau Parisul de ex.); așa că universitarul, care e un hidalgo (hijs de algo = „fiul cuiva”) adică cineva, în Brașov, fie el profesor sau student, devine un anonim într'un furnicar care se auto-asfixiază de ex. în Cluj, Iași sau București. Dacă spun lucrurile acestea atât de deschis și pentru că sunt convins că vorbesc unui public care — în viitor cel puțin — vrea cu toată puterea să fie nație dominantă; aceea în care insul preferă să fie cel dintâi în sat decât coada la București; adică mai bine „fruntea cozii decât coada frunții”.

Cecul de decontare

Un nou instrument de plăți fără numerar introdus de C.E.C.

Printre serviciile, pe care C.E.C.-ul (Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale) le pune la dispoziția titularilor săi de cont, se prenumără, azi, un instrument extrem de util pentru efectuarea plăților la administrațiile financiare, percepții, birouri vamale și casierii C.F.R. Acesta se numește cecul de decontare.

Cecul de decontare este un titlu de plată, eliberat de C.E.C. la cererea oricărui titular de cont.

Idea călăuzitoare a fost și de astă dată simplificarea operațiunilor, prin evitarea manipulării numerarului, ceea ce aduce un întreg număr de avantajii.

Astfel, în primul rând, titularilor de cont C.E.C. li se asigură, prin acest sistem, o ușurință și o rapiditate desăvârșită, în executarea plăților, prin evitarea transportului și a numărării banilor. Acest avantaj este deosebit de mare, dacă ținem seamă de obligațiile de plăți ale firmelor, care trebuie să trimită casieri cu saci de bani, la birourile vamale, la administrațiile financiare, la stațiile de cale ferată etc. Transportul de bani, cu toate greutatea și riscurile sale, se înlocuiește prin acest „cec de decontare”.

În al doilea rând, instituțiile publice care primesc în plată cecurile de decontare, dobândesc o simplificare administrativă. Ea eliberează, în sfârșit, autoritatea publică de formalismul greoi de până acum, reformând în chip modern serviciile de casierie.

În sfârșit, al treilea avantaj, privește însăși viața economică și financiară a țării, pentru că cecul de decontare se situează în cadrul politicii de încurajare a plăților fără numerar, aducând astfel o restrângere a circulației normelor monetare.

Cecul de decontare este emis de către centrala C.E.C. și de sucursalele sale din Chișinău și Cernăuți, în valori variabile sau în valori fixe de lei 10.000, 50.000, 100.000, și 500.000 lei, după cum este cerut de către titularii de cont C.E.C.

Aceste cecuri sunt primite la administrațiile financiare și la percepții, în locul numerarului, pentru plata impozitelor de orice fel.

Deasemenea, cecurile de decontare sunt primite de toate birourile vamale pentru taxele datorate. În fine, cecurile de decontare sunt primite la casierii C.F.R., în contul taxelor de transport, chirie, materiale vândute, depozite, garanții, etc.

Economia de timp realizată în toate aceste cazuri, ca și faptul că se evită complet riscurile decurgând din numărarea și transportul numerarului, fac ca utilizarea cecurilor de decontare să dobândească o întrebuintare tot mai largă. De altfel este în studiu la C.E.C. o extindere a puterii de circulație a cecurilor de decontare și la alte instituții și servicii.

Pentru procurarea cecurilor de decontare, titularii de cont emit un cec obișnuit în care menționează, la modul de execuție cuvântul „decont”; iar la rubrica primitor, valorile pentru care se cer cecurile de decontare.

Pentru efectuarea plăților cu cecurile de decontare, se completează numele primitorului (Percepție, Vamă, Casierie C.F.R.) și se semnează de către prezentator.

De aici rezultă că acest serviciu, extrem de simplu și ieftin, corespunde unui interes general al economiei naționale.

Element de neîncredere

Continuare din pag. 1-a

certificat dela școală și ne-a spus cu lacrimi în ochi:

— Pe Victoraș nu-l las de lângă mine. Oricum, tot va trebui să fie și aici măcar o școală românească. Va mai face o clasă și-apoi l-oi trece la una din școlile normale, unde va fi ea, să-l fac învățator. Poate tot aci la „grânceri” l-oi da, că-i mai aproape de noi.

Victoraș — după cum mi-a povestit — a urmat clasa a patra și neavând școală normală în apropiere, s'a înscris mai departe la școala de meserii a statului.

— Vedeam bine că învățator nu pot ajunge și socoteam că un meșteșug va fi o ușurare și pentru mine și pentru părinți.

La plugărie sunt destul cei 8 de-acasă. Acum, s'a isprăvit și cu asta. — Băiatul îmi scoase, cu ochii înlacrimați, un certificat străin. Note bune, dar cu observația: „se îndepărtează din școală și atelier ca element de neîncredere”.

Ce-ai păcătuit tu, dragă Victore, îl întrebai. — De ce și-ai schimbat tu firea blândă și ai dat omenia pe rușine?

— Domnule Profesor, cu învoirea mai marilor școlii, mergeam dumineci și sărbători la biserică. Mă știți cu puțin dar dela Dumnezeu pentru cântec. Am cântat în cor și eram fericit că pot lauda pe Dumnezeu în limba mamei mele.

De Crăciun, m'a chemat d-l proptop să ne spovedim și cuminecăm.

Am mers și eu și atâta știu că am făcut.

Am fost chemat la școală și mi s'au pus hârtiile în mână.

Am venit cu greu și cu durere în inimă, mai ales pentru mama, care plânge mult de tot.

Știam că Vă întâlnesc și că-mi veți fi de ajutor. Vreau să muncesc, ajutați-mă!

Și Victor Stan azi e într'un atelier mare din Brașov și va face cinste școlii care-l primește cu brațe deschise.

Am ajuns și în Mehedinți!

Rândurile de mai jos nu pot fi trecute cu vederea. Le facem loc nu pentru gloria noastră și nici a scriitorului-dascăl. Gloria noastră și-a încheiat de mult socotelile. Ni se pare însă, că rândurile dascălului din Mehedinți Olteniei nu ni sunt adresate nouă, ci tuturor ostenitorilor, în veac, ai acestei gazete. În numele lor îi mulțumim.

I. C.

Gazeta a Transilvaniei

Bătrân steag al luptelor și izbândirilor Românilor!

Te-am citit cu lăcomie și în pragul acestui an — ca întotdeauna de când te primesc — și gândurile îmi zboară la mănunchiul de cărturari, care — cu cuvinte (nu vorbe!) de dărzenie dacă, — își irosesc spiritul, spre a ne însufleți — prin tine — pe noi, cititorii plini de admirațiune și adânci sentimente de prețuire pentru toată osârdia lor.

Că în obiceiul bătrânesc pentru început de leatură, îmi îndrept și eu, — împreună cu toți câți îi sorb duhul, fie pe linia satului, fie la furtării seara, fie la șezătorile Căminului, — gândul plin de urări de bine pentru tine — scumpă foaie „sfântă în lupte” — pentru muncitorii din redacția și tipografia ta, pentru sănătatea lor și împlinirea dorințelor care le frământă ființa, — lor și nouă, — de vreme ce „tot un neam suntem”.

Intru mulți ani, cu glorie mai mare de cum am apucat sub Mihal și Ferdinand I.

Adrian Em. Popescu

Învățător, com. Covrigi, Mehedinți

IAU CU ARĂNDĂ IMEDIAT

30—40 ha Pământ arabil

Jud. Brașov sau județele învecinate. — Oferte serioase și precise D-nei DIDI MIRCEA

Căsuța poștală 556

București -- Oficiul Central

Informațiuni

Incepând cu nr. viitor al „Gazetei Transilvaniei”, d-l prof. Ion Colan fiind din nou chemat să-și facă datoria în haină militară, răspunderea ziarului n'o mai are D-sa. Colaboratorii, cărora le era dator un răspuns, sunt rugați să nu ia în nume de rău, că n'a mai avut vreme să-l dea.

*

Conferințele Extensiunii Academice

Deoarece lucrările de reparații la Camera de Comerț sunt încă în curs, conferințele Extensiunii Academice vor continua să se țină, contrar anunțului dinaintea de Crăciun, tot în sala festivă a Liceului Șaguna și anume în fiecare zi de Sâmbătă la ora 4 p. m.

Sâmbătă în 16 Ianuarie crt. va vorbi d-l Conf. A. Tătaru despre: **Țărâniea în știința economică.**

*

Conferință

Liga Navală Română — Filiala Brașov.

Prima conferință din ciclul propus a se ține în iarna acestui an, are loc în ziua de 16 Ianuarie 1943, orele 16, în sala festivă a Liceului Dr. I. Meșotă, când Domnul Inginer N. Saegiu, va dezvoltă subiectul „Marina, aviația și omul”. Intrarea este liberă.

*

O răsplată

Inspectoratul General al Pregătirii Premilitare a acordat Domnului Dr. N. G. V. Gologan, — Primarul Municipiului Brașov — Insigna P. P. Clasa II-a pentru dragostea cu care a îmbrățișat această instituție, acordându-i tot ajutorul moral și material pentru ca tineretul brașovean să poată fi îndrumat în noul ritm de viață a României.

*

Prelungirea termenului pentru depunerea declarațiilor privind impozitul excepțional

Se aduce la cunoștința publicului că termenul pentru depunerea declarațiilor de impunere privind impozitul excepțional de reintregire a fost prelungit până la data de 15 Ianuarie 1943 conform Deciziei Ministeriale Nr. 286.721/1942.

Declarațiunile de impunere trebuie să fie depuse la Circumscripția de constatare a domiciliului sau la Circumscripția de constatare a locului sursei de venituri.

Cei care vor depune declarațiunile inexacte sau incomplete, vor fi pedepsiți cu indoitul impozitului sustras.

Reviste și ziare

Pentru Palatul invalizilor

s'a adunat până la 11 Ian. 1943 suma de Lei 284.698.734

*

Un prieten al României

În Italia e profesorul Ramiro Ortiz dela Universitatea din Padova. În „Țara” III, Nr. 499 din 11 Ian. 1943 d-l prof. Liviu Petreanu scrie rânduri elogioase despre „Universitatea din Padova, centru activ de cultură românească” sau mai precis spus, despre d-l Ramiro Ortiz.

Că d-l Petreanu are dreptate o dovedește și articolul pe care-l trimite din Italia, pentru „Gazeta Transilvaniei” prietenul din Padova al Românilor.

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

Suntem în plin război mondial, adică în acea stare de lucruri care a înlocuit valoarea cuvântului cu zăngănitul armelor. S'ar părea deci că numai aceste din urmă sunt singurele manifestări valabile în viața popoarelor angajate în luptă. Realitatea însă dovedește că și diplomația își are partea sa de contribuție în menținerea avântului ce stă la baza acțiunilor militare. În situația de astăzi, am putea spune că, diplomația duce și ea un război paralel cu cel al armatelor care se înfruntă pe câmpul de bătaie.

Anul nou a prilejuit numeroase manifestări ale diplomației. Unele au avut darul să consolideze raporturi de prietenie, altele să învrăjbească, să ațâțe. Pe cele dintâi le-am enumerat în cronicile noastre precedente. De data aceasta ne vom ocupa de evenimentele mai importante întâmplate în ultima vreme.

Nu a scăpat nimănui declarația făcută de d-l Trochu, președintele municipalității Parisului, după întoarcerea sa dela Vichy cu privire la dorința exprimată de Mareșalul Petain de a se reîntoarce la Paris. Se crede că dorința va deveni un fapt concret înainte de 24 Aprilie. Din acestea se poate deduce că raporturile dintre Germania și Franța se vor consolida tot mai mult pe calea unei prietenii sincere.

În legătură cu această situație creată Franței de război, precum și războiului însuși pe care-l duc atâtea alte popoare, d-l Roosevelt a scos o carte albă despre care generalul bulgar Jekoff a declarat: Acum când o puternică opoziție în Congres face pe Roosevelt să aștepte multe cercuri din Statele Unite blestemă războiul, pentru că încep să-și simtă efectul pe propria lor piele, el vrea să nege faptul că ambasadorii săi au ațâțat la război toate țările din jurul Germaniei, cum a fost și la noi ministrul Earl și reprezentantul președintelui col. Donovan.

Popoarele din Europa știu încă de mult timp că Roosevelt și ațâțătorii săi, Evreii au voit războiul și că au sabotat ofertele de pace ale Fuehrerului făcute după prăbușirea Poloniei și după campania din Franța.

Cercurile japoneze cred despre această carte că: în adevăr Americanii au fost nevoiți să recunoască în mod subit că Roosevelt a mizat totul pe o singură carte și în modul acesta și-a târât poporul în război. Ca și în Europa, Roosevelt ținea în mâinile sale în Pacific, mijloacele ce i-ar fi dat cel puțin puțința să evite extinderea războiului până la a deveni un conflict mondial.

Ambasadorul Dieckhof, fostul reprezentant al Germaniei la Washington până la intrarea în război a Statelor Unite, a calificat, într'o alocuțiune rostită la radio „Cartea Albă” a lui Roosevelt ca „un document foarte bizar”.

De notat că această „Carte Albă” a Americanilor a fost tipărită cu puțin înainte de ținerea Congresului căruia d-l Roosevelt i-a adresat un mesaj, despre care corespondentul diplomatic al agenției „Stefani”, spune: Președintele Roosevelt a susținut că războiul va fi câștigat de nord-americani grație enormei producții de război a Statelor Unite, nevorbind nimic de faimoasele chestiuni morale ce au fost prezentate drept țeluri de război ale nord-americanilor, atunci când s'a produs intrarea în război a Statelor Unite.

În mesajul său, președintele Roosevelt n'a făcut nicio aluzie la lăcomia sovieticilor care amenință toate țările Europei, după cum nu a făcut nicio aluzie la libertatea Indiilor, la dreptul Franței de a dispune de imperiul său colonial în conformitate cu voința suverană a guvernului francez legal. Președintele n'a vorbit nimic despre popoarele coloniale care așteaptă să fie eliberate de jugul britanic, ce datează de secole, ferindu-se să vorbească de

repartizarea bogățiilor mondiale și deci de echitabila distribuție a materiilor prime. Nu se vorbește nimic de Charta Atlanticului.

O conferință la Washington

O știre a Biroului Internațional de Informațiuni anunță: Problemele politice și militare nerezolvate în tabăra aliaților sunt atât de multe încât la Londra a început să se vorbească despre o conferință la Washington, la care să participe toți conducătorii de război aliați.

Se mai spune că, este foarte probabil ca ministrul de externe englez d-l Eden, să participe la această conferință ca reprezentant al Marelui Britanii. Cele mai importante probleme ce vor fi discutate la această conferință, sunt scoțite de un corespondent suedez la Londra, foarte bine informat, a fi următoarele: haosul politic din Africa de Nord; situația militară din Tunisia care provoacă neliniște tot mai mare în Anglia și Statele Unite; legea de împrumut și închirieri pe care republicanii se străduiesc să o anuleze în ceea ce privește Anglia; diferite păreri contrarii între britanici și americani, așa cum este atitudinea Americanilor față de problema navigației aeriene civile după război. Se știe că Statele Unite cer să li se livreze exploatarea tuturor liniilor aeriene, inclusiv cele britanice.

China naționalistă a declarat război Statelor Unite și Angliei

Toate agențiile de presă au publicat știrea privitoare la declarația de război făcută de China naționalistă Statelor Unite și Angliei. Din izvor oficial se relevă faptul că China naționalistă își hotărâse atitudinea față de anglo-americani încă dela declararea de război a Japoniei, moment care a constituit o răscruce istorică a Chinei contemporane, precum și dovada crescândă a formării unei Noi Asii.

Motivele acestei hotărâri sunt în mod limpede relevate de proclamația pe care a publicat-o guvernul din Nanking. Japonia, care de mai mulți ani a trebuit să sufere din cauza sinistrelor ațâțări ale Statelor Unite și ale Marelui Britanii, se asociază la inițiativa guvernului din Nanking cu o deplină înțelegere și simpatie. Guvernele Japoniei și Chinei au publicat imediat o declarație în care se spune că cele două națiuni vor colabora într'o perfectă înțelegere reciprocă în domeniul militar, politic și economic, cu o nesdruncinată încredere. Japonia dorește în mod real să elimine relele și motivele de turburări din Marea Asia Orientală, și să stabilească o nouă ordine în această zonă, pe baza principiilor etnice, contribuind astfel la instaurarea păcii mondiale permanente. Declarația guvernului japonez adaogă că Japonia și China reînnoită se consideră ca făcând parte dintr'un singur corp care va distruge pe vechii lor inamici.

„Mica Romă din Transilvania”

Oficiosul Vaticanului „Osservatore Romano”, publică un lung articol intitulat: „Mica Romă din Transilvania”. Articolul începe prin a descrie mica biserică romană Santo Sergo Bacco, în care este înmormântat „unul dintre episcopii români cei mai combativi și mai combătuți, Românul Inocențiu Micu”, după care reamintește una din primele pastoreale, dată în 1735, ale acestui înalt prelat, în care vorbește despre descendența latină a Românilor. „Cuvintele acestea — spune oficiosul Vaticanului — par să fi fost o declarație de luptă și o sfidare în același timp. Totuși ele nu erau decât o declarație istorică. Conștiința romanității nu s'a stins niciodată printre descendenții legionarilor romani”.

După ce face un lung istoric al bisericii greco-catolice românești din Transilvania, a cărei citadelă este Blajul, ofi-

de **Mardare Mateescu**

closul termină cu evocarea atmosferei de studiu și cultură a „micei Rome a Transilvaniei”. Blajul românesc, unde din 9.000 de locuitori 7.000 sunt studenți, majoritatea lor purtând nume de origine romană, ca: Traian, Coriolan, Liviu, Veturia ș. a.

Situația pe fronturi

Se cade ca înainte de a relata situația de pe fronturi, să ne alăturăm la elogiul pe care toate ziarele străine îl aduc ofițerilor români comandanți de unități care au dat dovadă de calm și simț ostășesc, merite pentru care au fost decorați cu Ordinul „Crucea de fer”. Relevăm faptul pentru că din el se desprinde adevărul afirmațiilor noastre din cronicile precedente asupra vitejiei de arme a soldaților români și recunoașterea acestei viteji. Au fost decorați, maiorul Răscănescu, col. Corne — avansat de Anul Nou la gradul de general de brigadă — și generalul Tătaranu, pentru faptul că „trupele de sub comanda acestor bravi ofițeri au spart incercuirea sovietică”, cum spune comunicatul. În ultimele lupte, susținute de aviația română între Don și Volga, s'a distins căpitanul aviator Stănescu Valentin, care a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”.

Luptele din răsărit

Ca și în iarna trecută, când armatele sovietice și-au concentrat forțele pentru a străbate frontul dela Feodosia și Eupatoria, în iarna aceasta și-au înțepit atacurile pentru nimicirea forțelor germane și române situate între Don și Volga, la Stalingrad și în marele cot al Donului. Atacurile rusești au fost mai intense cu ocazia sărbătorilor Nașterii Domnului și Anului Nou, probabil în speranța că va găsi trupele aliate într'o clipă de răgaz creștinesc și astfel vor putea da lovitura de grație. S'au înșelat și de data aceasta. Rezistența trupelor aliate a fost mai dărză ca niciodată. Astfel că în momentul de față accentul se pune asupra pierderilor foarte mari pe care trupele germane și aliate le-au pricinuit forțelor sovietice. S'a precizat astfel că în primele 10 zile ale ofensivei din cotul Donului și sectorul Stalingrad, pierderile de tancuri sovietice au fost de 90 unități zilnic, pentru ca media pierderilor să se ridice la 115—130—150 tancuri distruse. Pe toate fronturile pozițiilor din răsărit atacurile inamice s'au prăbușit în fața înverșunatei rezistențe a trupelor aliate. Inamicul nu a reușit nicăiri să-și atingă scopurile propuse. Cu toate acestea propaganda inamică este foarte pretențioasă. Se precizează însă că oricare ar fi situația din cotul Donului și dela Sud de Don, un lucru este sigur: prezența trupelor germane în Stalingrad imobilizează în această parte a frontului mari forțe sovietice, iar prezența armatelor germane și române în spațiul dintre Don și Volga răpește Rușilor posibilitatea de a folosi acea adevărată placă turnantă de unde se desfac trei linii: spre Moscova, prin Borssoglebsk, spre Lichaja în bazinul Doneului și cea de a treia spre Tikhoriețk și Krasnodar.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV

B-dul Regele Ferdinand No. 12

TEL. 1513

Abonamentul anual **Lei 300**

Autorități și Societăți **Lei 600**

Membrii „Astrei” din

comunele jud. Brașov

și refugiații săteni din

Ardealul de Nord **Lei 150**